

MINISTER ŚRODOWISKA

BKA-I.0941.5.2018.KZ

Warszawa, dnia 14 stycznia 2019 r.

Pan
Dr inż. Krystian Szczepański
Dyrektor
Instytutu Ochrony Środowiska –
Państwowego Instytutu Badawczego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Ministra Środowiska nr 5/2018 z dnia 6 sierpnia 2018 r. zespół kontrolujący Ministerstwa Środowiska przeprowadził w dniach 30 sierpnia – 7 września 2018 r. kontrolę problemową w Instytucie Ochrony Środowiska – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie (zwanym dalej „Instytutem” lub „IOŚ-PIB”) dotyczącą funkcjonowania jednostki w zakresie gospodarowania nieruchomościami z uwzględnieniem planów inwestycyjnych w okresie 1 stycznia 2016 r. – 30 czerwca 2018 r.

Kontrola została przeprowadzona przez zespół kontrolujący Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego w składzie:

- Monika Chryplewicz Kałwa – Zastępca Dyrektora,
- Katarzyna Żebrowska – Starszy Specjalista.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹.

W okresie objętym kontrolą funkcję Dyrektora IOŚ-PIB pełnili:

- Prof. dr hab. Barbara Gworek, powołana przez Ministra Środowiska na to stanowisko z dniem 1 lipca 2012 r. na okres 4 lat,
- Dr hab. Krystian Szczepański, powołany przez Ministra Środowiska na to stanowisko z dniem 1 lipca 2016 r. na okres 4 lat, tj. do dnia 30 czerwca 2020 r.

Ustalenia kontroli:

Na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego działalność IOŚ-PIB w zakresie kontrolowanych zagadnień została **oceniona pozytywnie z zastrzeżeniami**².

¹ Dz.U. nr 185, poz. 1092

² Ministerstwo Środowiska stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z zastrzeżeniami, negatywna.

Podstawą funkcjonowania Instytutu w kontrolowanym okresie była ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o *instytutach badawczych*³ oraz Statut zatwierdzony przez Ministra Środowiska.

W badanym okresie Instytut przeprowadził rozbudowę Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” w Diablej Górze. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*⁴ na powyższą rozbudowę uzyskano decyzję o pozwoleniu na budowę, a po przeprowadzonych robotach uzyskano decyzję o pozwoleniu na użytkowanie budynku. Projekt na rozbudowę został wykonany przez podmiot zewnętrzny w kilku etapach. Postępowania o udzielenie zamówień na wykonanie projektu były prowadzone niezgodnie z wewnętrznymi procedurami dotyczącymi udzielania zamówień o wartości poniżej 30 000 euro. Roboty budowlane wykonał podmiot wybrany w postępowaniu o udzielenie zamówienia zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁵ (*Pzp*).

W kontrolowanym okresie wykonano także remont dachu budynku Instytutu przy ul. Kolektorskiej 4 w Warszawie. Postępowanie na naprawę dachu zostało przeprowadzone zgodnie z wewnętrznymi procedurami dotyczącymi udzielania zamówień poniżej 30 000 euro po wykonaniu ekspertyzy technicznej dachu.

Obie inwestycje nie budzą zastrzeżeń co do celowości ich wykonania.

Instytut ze względu na planowaną budowę nowej siedziby nie planuje generalnych prac remontowych i modernizacyjnych w nieruchomościach zlokalizowanych w Warszawie.

1. KRS

Kontrolowane zagadnienia zostały **ocenione pozytywnie**.

IOŚ-PIB jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000032034⁶. W KRS zamieszczono aktualne dane dotyczące organu uprawnionego do reprezentowania Instytutu na zewnątrz tj. Dyrektora Pana Krystiana Grzegorza Szczepańskiego oraz informacje o obowiązującym statucie i jego zmianach w okresie objętym kontrolą.

W rubryce 7 jako ministra nadzorującego Instytut zapisano - minister środowiska.

Ponadto KRS zawiera informacje dotyczące rocznych sprawozdań finansowych złożonych za rok 2016 z datą 19.06.2017 r., a za rok 2017 z datą 21.06.2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. I/1-29]

2. Gospodarowanie majątkiem, w tym plany inwestycyjne

2.1 Remonty i modernizacja infrastruktury.

Kontrolowane zagadnienia zostały **ocenione pozytywnie z zastrzeżeniami**.

W badanym okresie przeprowadzono w Instytucie remonty i modernizacje infrastruktury na łączną kwotę 949 216,77 zł. Największe koszty w wysokości 828 392,09 zł zostały poniesione na rozbudowę budynków Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” w Diablej Górze. Kolejnym co do wielkości poniesionym kosztem była naprawa dachu w budynku IOŚ-PIB przy ul. Kolektorskiej 4 w Warszawie, który wyniósł 65 738,02 zł. Pozostałe poniesione wydatki dotyczyły drobnych prac remontowych i wymiany zużytych materiałów w budynkach IOŚ-PIB i wyniosły w sumie 55 086,67 zł.

Wydatki te były finansowane ze środków własnych Instytutu oraz ze środków zewnętrznych.

[Dowód: akta kontroli str. 3-5]

³ Dz. U z 2015 r. poz. 1095 z późn. zm.

⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.

⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.

⁶ Wydruk z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wg stanu na dzień 03.09.2018 r.

a) Rozbudowa budynków Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” położonej w Diablej Górze

Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” została zmodernizowana i rozbudowana. Wykonane prace objęły połączenie wszystkich wolnostojących obiektów w jeden spójny kompleks (hydrofornia, pawilon socjalny, laboratorium i kontener pomiarowy). Dzięki temu wygospodarowano dodatkowe miejsce na przechowywanie urządzeń technicznych i pobrane próbki. Zmodernizowano także laboratorium. Zapewniono zaplecze socjalne dla 4 osób, wskutek czego delegowani pracownicy nie muszą już korzystać z noclegów w okolicznych miejscowościach.

Cel rozbudowy nie budzi zastrzeżeń co do zasadności przeprowadzenia inwestycji. Instytut szacuje, że po dokonanej modernizacji uzyska oszczędności w kosztach energii elektrycznej na poziomie około 20% rocznie. Oszczędności zostaną również uzyskane z tytułu kosztów delegacji pracowników, którzy będą mogli korzystać z pokoi noclegowych w Stacji, i tym samym zrezygnują z noclegów w gospodarstwach agroturystycznych.

Stacja „Puszcza Borecka” jest obiektem w którym prowadzone są badania naukowe w ramach badań statutowych IOŚ-PIB oraz innych projektów badawczo-monitoringowych. Stacja posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji. Stacja funkcjonuje jako element międzynarodowych programów badawczych.

[Dowód: akta kontroli str. II/122-126]

Projekt rozbudowy

Projekt na rozbudowę Stacji został przygotowany przez podmiot zewnętrzny w okresie czerwiec 2015 r. – styczeń 2017 r. w kilku etapach.

Zamówienia na wykonanie projektu rozbudowy Stacji były zrealizowane niezgodnie z obowiązującym w ówczesnym czasie *Regulaminem zamówień publicznych i zakupów IOŚ-PIB w Warszawie* (dalej Regulamin) wprowadzonym Zarządzeniem nr 9/2014 Dyrektora IOŚ-PIB z dnia 3 czerwca 2014 r. *w sprawie zasad i trybu postępowania przy realizacji zamówień publicznych i zakupów w IOŚ-PIB*. Regulamin nie był przestrzegany zarówno przez pracowników jak i przez dyrekcję Instytutu. Nie dochowano także należytej staranności przy udzielaniu zamówień.

W pierwszym etapie wykonano inwentaryzację istniejących budynków i koncepcję architektoniczną przebudowy. *Wniosek o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro* na usługę dotyczącą opracowania projektu został sporządzony 24 marca 2015 r. Przedmiotem zamówienia było wykonanie *koncepcji architektonicznej oraz projektu budowlanego na Stacji „Puszcza Borecka”*. Zakres opracowania dotyczył:

- 1) wykonania inwentaryzacji istniejących obiektów,
- 2) wykonania koncepcji architektonicznej planowanej przebudowy obiektu,
- 3) wykonania kompletnego projektu budowlanego wraz z kosztorysem inwestorskim.

We wniosku podano że jego szacunkowa wartość wyniesie 9 000 zł. Wniosek został zatwierdzony przez Dyrektora Instytutu. Do Wniosku załączono Dokumentację z rozpoznania cenowego z której wynika, że przed sporządzeniem Wniosku do udziału w postępowaniu zaproszono jednego Wykonawcę, który w dniu 8 kwietnia 2015 r. złożył ofertę o wartości 9 000 zł netto (11 070,00 zł brutto). Zgodnie z ofertą zamówienie miało być wykonane do 15 maja 2015 r.

Do podmiotu, który złożył ofertę wysłano pismo-zlecenie nr BN/31/2015 z dnia 29 kwietnia 2015 r. na wykonanie koncepcji architektonicznej oraz projektu budowlanego Stacji „Puszcza Borecka”. W zleceniu nie podano terminu wykonania zamówienia. Zlecenie zostało podpisane przez Kierownika Stacji „Puszcza Borecka”. Zgodnie z § 4 ust. 7 Regulaminu *zatwierdzony wniosek stanowi podstawę realizacji zamówienia przez PT*.

W dniu 12 czerwca 2015 r. dokonano odbioru⁷ projektu w zakresie pkt. 1 i 2 z Wniosku i zlecenia.

Wykonawca w dniu 16 czerwca 2015 r. wystawił fakturę nr 2/06/2015 za wykonaną pracę na kwotę 4 100,00 zł netto (5 043,00 zł brutto), która została zapłacona przez Instytut przelewem bankowym 19 czerwca 2015 r.

W dniu 1 grudnia 2015 r. zawarto umowę nr BN/22/173/2015 z Wykonawcą projektu na wykonanie prac projektowych związanych z wykonaniem projektu architektonicznego dla Stacji „Puszcza Borecka” w zakresie:

- a) wykonania inwentaryzacji istniejących obiektów,
- b) opracowania koncepcji architektonicznej planowanej przebudowy obiektu,
- c) wykonania kompletnego projektu budowlanego wraz z kosztorysem inwestorskim w oparciu o przygotowaną przez Wykonawcę i zatwierdzoną przez Zamawiającego koncepcję.

Zakres umowy był tożsamy z zakresem zlecenia nr BN/31/2015 z dnia 29 kwietnia 2015 r.

Termin wykonania zamówienia w umowie ustalono na 15 stycznia 2016 r. Wartość umowy wynosiła 9 000 zł netto, czyli tyle samo, co złożona przez Wykonawcę oferta. Zgodnie z § 4 ust. 3 umowy, Wykonawca był uprawniony do otrzymania rat Wynagrodzenia po oddaniu prac określonych w punktach a i b umowy.

Należy zauważyć, że umowa została zawarta pół roku po odebraniu części 1 i 2 projektu z Wniosku i zlecenia.

W dniu 28 grudnia 2015 r. podpisano Protokół ostatecznego odbioru wykonania projektu architektoniczno-budowlanego oraz kosztorysu inwestorskiego zadania *Rozbudowa budynków socjalnego, gospodarczego oraz wiaty łącznikowej na Stacji Monitorowania Środowiska „Puszcza Borecka”*, czyli dla punktu c umowy nr BN/22/173/2015.

Wykonawca w dniu 28 grudnia 2015 r. wystawił fakturę VAT nr 6/12/2015 za wykonanie ww. projektu budowlanego, o wartości 4 900,00 zł netto (6 027,00 zł brutto). Faktura została zapłacona przez Instytut w dniu 20 stycznia 2016 r.

Łącznie Wykonawcy wypłacono kwotę, która wynikała z oferty i umowy.

[Dowód: akta kontroli str. II/1-50]

Kierownik Stacji „Puszcza Borecka” wyjaśnił że⁸: *Prace realizowano w 2 etapach. W pierwszym (zlecenie pierwsze) dokonano inwentaryzacji obiektu oraz opracowano koncepcje modernizacji (koncepcja podlegała ocenie merytorycznej). Umówiono się z firmą wybraną w ramach rozeznania rynku, na etapową realizację pracy z zaznaczeniem, że Etap 2 (opracowanie projektu) może być przesunięty w czasie (do chwili zabezpieczenia środków i podjęcia decyzji przez Dyрекcję IOŚ-PIB). Wykonane prace w Etapie 1 pozwoliły na ocenę potencjalnego zakresu i skali prac remontowych i modernizacyjnych (budowlanych). Dzięki temu możliwe było określenie zakresu będącego podstawą wykonania projektu technicznego oraz kosztorysu. Ze względu na długi czas związany z podjęciem formalnej decyzji dotyczącej zlecenia wykonania projektu (uwarunkowany brakiem ekspertów w IOŚ-PIB w tym zakresie i koniecznością przeprowadzenia szeregu konsultacji oraz zabezpieczenia odpowiednich środków na jego realizację) zdecydowano się uregulować koszty poniesione w Etapie 1. Zgodnie z obowiązującymi wówczas w IOŚ-PIB przepisami dotyczącymi procedowania zamówień, wnioski nie przekraczające łącznie 10 tys. zł netto, nie wymagały podpisywania umów (wystarczające były zlecenia). Wykonanie projektu zlecono (zlecenie drugie) jak uzyskano gwarancję jego sfinansowania oraz ustalono wszystkie aspekty formalne (terminy oraz zakres jaki powinien obejmować projekt). Wówczas Dyrekcja przychyliła się do prośby Kierownictwa Zakładu (pomimo braku obowiązku), na podpisanie stosownej umowy obejmującej całość prac w tym zakresie. Prace wykonano*

⁷ Protokół ostatecznego odbioru robót z 12 czerwca 2015 r.

⁸ Wyjaśnienia z dnia 11 września 2018 r.

w terminie i odebrano protokołem odbioru łącznie oraz uregulowano kolejną FVAT za Etap 2 (łącznie wnioskowana kwota za 2 etapy pracy nie została przekroczona).

[Dowód: akta kontroli str. II/72-74]

Ponadto Kierownik udzielił dodatkowych wyjaśnień⁹ dotyczących wewnętrznych przepisów IOŚ-PIB w zakresie braku obowiązku zawarcia umowy: *taką informację uzyskałem w chwili składania wniosku (od 1 tys do 30 tys) od Głównej Księgowej i Dyrektora ds. Ekonomicznych. Jak zaznaczyłem, zlecenie było przewidziane jedynie na etap 1 ze względów formalnych i finansowych (przewidziano od razu zlecenie etapowe bez wskazania daty końcowej etapu 2). Stąd uznano, że podpisanie umowy nie jest możliwe (napisałem wymagane co być może wprowadziło Panią w błąd za co przepraszam). Zakład zlecał wiele usług, głównie serwisowych na podstawie zleceń zaakceptowanych przez wszystkie osoby decyzyjne (podjęcie decyzji o zleceniu następowało zawsze po zatwierdzeniu wniosku).*

[Dowód: akta kontroli str. II/75-81]

Zawieranie umów na prace, które częściowo zostały już wcześniej odebrane, należy uznać za nierzetelne. Ze względu na przedmiot umowy oraz prawa autorskie projektu, Instytut powinien zadbać o ochronę swoich interesów, poprzez zawarcie odpowiedniej umowy przed odebraniem zamówienia. Brak zawarcia umowy w początkowym etapie, pozbawił Instytut możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu ewentualnego niewykonania umowy w terminie lub niewykonania jej w całości i dochodzenia kar umownych. Spowodowało to także brak przeniesienia praw autorskich projektu na Instytut bezpośrednio po odebraniu prac określonych w pkt. a i b projektu. Zatem na realizację ww. zamówienia powinna zostać zawarta umowa. W treści umowy przewidziano kary umowne w razie przekroczenia przez Wykonawcę terminu zakończenia i przekazania przedmiotu zamówienia. W tym miejscu należy zauważyć, że te części projektu zostały odebrane w terminie późniejszym niż wynikało to z treści oferty.

W przypadku braku pewności co do możliwości sfinansowania zamówienia, można było zawrzeć umowę w mniejszym zakresie, na które były zabezpieczone środki. Na *wniosku o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro* z dnia 24 marca 2015 r. Główny Księgowy w dniu 8 kwietnia 2015 r. potwierdził zabezpieczenie środków finansowych.

Drugim etapem było wykonanie dokumentacji kosztorysowej i specyfikacji technicznego wykonania i odbioru robót budowlanych (STWiORB) dla zadania *Rozbudowa budynków socjalno-gospodarczych Stacji*. Te prace projektowe wykonał ten sam Wykonawca, który opracował poprzedni projekt. W tym przypadku nie sporządzono *Wniosku o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro*. Instytut nie przedstawił dokumentów potwierdzających wysłanie zapytania ofertowego, ani zlecenia wykonania zamówienia.

Dnia 18 listopada 2016 r. podpisano protokół ostatecznego odbioru robót oraz w tym samym dniu Wykonawca wystawił fakturę nr 7/2016 o wartości 4 900 zł netto (6 027,00 zł brutto) za wykonaną pracę. Na odwrocie faktury napisano adnotację, iż *zlecenie na wykonanie dokumentacji umożliwiającej przygotowanie przez IOŚ-PIB przetargu na wykonanie prac budowlanych w Diablej Górze, zostało zaakceptowane na początku roku przez Dyрекcję Instytutu bez konieczności dodatkowego odrębnego wniosku. W związku z decyzją o uruchomieniu prac budowlanych w roku 2017, przetarg nie został ogłoszony w roku 2016*. Pod adnotacją podpisał się Kierownik Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka”. Płatności wynagrodzenia na rzecz Wykonawcy dokonano 6 grudnia 2016 r.

Zamówienie to zrealizowano niezgodnie z Regulaminem. W celu realizacji zamówienia powinien być przygotowany *Wniosek o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro*. Należy zauważyć, że zgodnie z § 4 ust. 5 Regulaminu wnioski powinny być zaakceptowane przez Głównego Księgowego. Na wniosku Główny Księgowy potwierdza zabezpieczenie środków. Niedopuszczalne jest zlecenie zamówień bez potwierdzenia zabezpieczenia środków finansowych. Takie działanie potencjalnie może

⁹ E-mail z dnia 17 września 2018 r.

spowodować udzielenie zamówienia bez zabezpieczenia środków. Nie uzyskano także oferty oraz nie sporządzono *Dokumentacji z rozeznania cenowego*. Ponadto w tym przypadku również powinna zostać zawarta umowa z Wykonawcą zabezpieczająca interesy Zamawiającego.

[Dowód: akta kontroli str. II/54-56]

W ramach trzeciego etapu w dniu 15 grudnia 2016 r. sporządzono *Wniosek o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro* na uzupełnienie projektu budowlanego, dokumentacji kosztorysowej i specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych STWiORB dla zadania polegającego na modernizacji i rozbudowie Stacji „Puszcza Borecka”. Uzupełnienie objęło projekt modernizacji budynku laboratorium, projekt instalacji zewnętrznej kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz projekt zadaszenia utwardzonego kostką brukową dziedzińca z odwodnieniem. Szacunkowa wartość zakupu wyniosła według wniosku 7 400 zł brutto. Do wniosku załączono *Dokumentację z rozpoznania cenowego*, z której wynika, że do udziału w postępowaniu zaproszono jednego wykonawcę. Wykonawca w dniu 14 grudnia 2016 r. złożył ofertę o wartości 6 000,00 zł netto (7 380,00 zł brutto). Był to ten sam Wykonawca, który przygotował poprzednie projekty. Zabezpieczenie środków finansowych zostało potwierdzone na wniosku przez Główną Księgową w dniu 22 grudnia 2016 r., natomiast Dyrektor zatwierdził wniosek 23 grudnia 2016 r.

Dyrektor podpisał zlecenie¹⁰ przygotowane i przedstawione przez kierownika Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” w momencie akceptacji Wniosku o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro. Zlecenie opatrzone było taką samą datą jak data sporządzenia wniosku, tj. 15 grudnia 2016 r. Jednak zlecenie zostało wysłane do Wykonawcy drogą mailową dopiero po otrzymaniu zaakceptowanego Wniosku o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro wraz z kompletem załączników, jednym z których było zlecenie. Nie zachowano dowodu przesłania zamówienia do wykonawcy.

Na zleceniu powinna być data jego faktycznego podpisania. Data ta nie powinna być wcześniejsza niż data potwierdzenia zabezpieczenia środków i zatwierdzenia wniosku.

Ponadto w tym przypadku również powinna zostać zawarta pisemna umowa z Wykonawcą zabezpieczająca interesy Zamawiającego.

Wykonawca wystawił w dniu 10 lutego 2017 r. fakturę VAT nr 1/2017 na kwotę zgodną z ofertą. Płatności dokonano 3 marca 2017 r.

Z powyższego wynika, że Zarządzenie nr 9/2014 Dyrektora IOŚ-PIB z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie *zasad i trybu postępowania przy realizacji zamówień publicznych i zakupów w IOŚ-PIB* w zakresie zakupów poniżej 30 000 euro nie było przestrzegane przez pracowników oraz dyrekcję Instytutu.

Ponadto nie można uznać, że w ramach przygotowania wszystkich powyższych zamówień, dokonano szacowania ich wartości, mimo, że we *Wnioskach o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro* podawano szacunkową wartość zamówienia. Instytut nie przedstawił dokumentacji z szacowania zamówienia. We *Wnioskach* jako szacunkową wartość zamówienia podawano wartość oferty, którą złożył Wykonawca zaproszony do złożenia oferty. Do wniosków dołączane były oferty pozyskane od Wykonawcy oraz *Dokumentacje z przeprowadzonego rozpoznania cenowego*. Zgodnie z § 4 ust. 7 i 8 Regulaminu zamówienie może być realizowane dopiero po zatwierdzeniu wniosku. Podstawą do realizacji wniosku jest uzyskanie od wykonawców oferty, której wzór określa załącznik nr 10 do Regulaminu, oraz zatwierdzenie przez Głównego Księgowego i Dyrektora Instytutu formularza rozpoznania cenowego, którego wzór stanowi Załącznik nr 11 do Regulaminu. Z treści Załącznika nr 11 tj. dokumentacji z przeprowadzonego rozpoznania cenowego wynika, że powinien on być przygotowany po zatwierdzeniu wniosku, ponieważ zawiera informacje takie jak: ilu i jakich

¹⁰ Pismo z dnia 15 grudnia 2016 r. znak BN.O.120.2016.ZP

Wykonawców zaproszono do udziału w postępowaniu poprzez rozesłanie formularza ofert, ile otrzymano ofert, o jakiej wartości, którą ofertę wybrano i jakie było uzasadnienie wyboru.

Wysłanie zapytania ofertowego do potencjalnych wykonawców, należy traktować jako wszczęcie postępowania, ponieważ działanie to jest upublicznieniem woli co do zamiaru udzielenia zamówienia. Oznacza to, że w tym przypadku zamówienia były wszczynane przed uzyskaniem zgody na udzielenie zamówienia przez Dyrektora Instytutu.

Należy zauważyć, że procedura udzielania zamówień poniżej 30 000 euro w Regulaminie była lakoniczna, ponieważ nie opisywała szczegółowo poszczególnych etapów przygotowania i udzielenia zamówienia. Nie regulowała też konieczności przeprowadzenia szacowania wartości zamówienia, mimo, że we *Wniosku o dokonanie zakupu o wartości poniżej 30 000 euro* należało podać szacunkową wartość zamówienia. Brak takiego obowiązku mógł spowodować, że szacowanie wartości zamówienia nie miało miejsca. Procedura ta nie zapewniała też efektywnego udzielania zamówień. Brak zawierania umów dla omawianych zamówień oznacza, że w Instytucie stosowano dowolność w ich zawieraniu.

Należy jednak zauważyć, że powyższy Regulamin nie obowiązuje już w Instytucie. Aktualnie procedury tj. Zarządzenie nr 25/2018 Dyrektora IOŚ-PIB z dnia 7 czerwca 2018 r. w *sprawie organizacji i zasad udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej równowartości 30 000 euro netto w IOŚ-PIB*, zmienione Zarządzeniem nr 32/2018 z dnia 24 sierpnia 2018 r. oraz Zarządzenie nr 7/2018 Dyrektora IOŚ-PIB z dnia 12 stycznia 2018 r. w *sprawie przygotowywania i obiegu umów zawieranych przez IOŚ-PIB*, zmienione Zarządzeniem nr 27/2018 z dnia 7 czerwca 2018 r. szczegółowo regulują zasady ponoszenia wydatków poniżej 30 000 euro, w tym przeprowadzanie szacowania wartości zamówienia oraz zasady zawierania umów.

[Dowód: akta kontroli str. II/57-71]

Decyzją z dnia 04.03.2016 r. Starosta Giżycki zatwierdził¹¹ projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę obejmujący Rozbudowę budynku socjalnego i gospodarczego oraz rozbudowę wiaty łącznikowej nad wejściem pomiarowym stacji monitoringu środowiska w miejscowości Diabla Góra, obręb ewidencyjny Jasieniec, gm. Krukłanki na działce nr 295/2.

Roboty budowlane

Umowę na wykonanie robót budowlanych zawarto w dniu 10 sierpnia 2017 r. Przedmiotem umowy była rozbudowa budynków Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” wraz z dostawą wszelkich materiałów niezbędnych do realizacji całego zamówienia. Termin wykonania zamówienia ustalono na 30 listopada 2017 r., a wartość umowy na kwotę 707 233,37 zł brutto. Umowa została zawarta po przeprowadzeniu postępowania w trybie przetargu nieograniczonego w oparciu o przepisy ustawy *Pzp*. Postępowanie zostało przeprowadzone zgodnie z ustawą *Pzp*.

Do umowy zawarto Aneks nr 1 z dnia 30 listopada 2017 r. na wykonanie robót dodatkowych, rezygnację z części robót oraz przedłużenie terminu wykonania zamówienia. Po zawarciu Aneksu wynagrodzenie wykonawcy wynosiło 728 901,16 zł. Aneks zawarto zgodnie z ustawą *Pzp*.

W dniu 25 kwietnia 2018 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Giżycku po przeprowadzeniu kontroli stwierdził zgodność wykonania rozbudowy z projektem i pozwoleniem na budowę i w rezultacie wydał decyzję¹² o udzieleniu pozwolenia na użytkowanie budynków socjalnego i gospodarczego oraz rozbudowy wiaty łącznikowej nad wejściem i kontenerem pomiarowym Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka”.

Instytut przez czas trwania robót budowlanych zapewnił nadzór inwestorski. Funkcję inspektora nadzoru pełnił początkowo pracownik IOŚ-PIB, następnie osoba zatrudniona na podstawie umowy

¹¹ Decyzja nr 70.2016 z dnia 4.03.2016 r. wydana przez Starostę Giżyckiego dla IOŚ-PIB

¹² Decyzja nr 33.2018 z dnia 25.04.2018 r. Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Giżycku

cywilnoprawnej (poprzedni pracownik, złożył wypowiedzenie w trakcie trwania robót budowlanych), a następnie pracownik Instytutu.

[Dowód: akta kontroli str. II/83-121]

b) Naprawa dachu w budynku Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie przy ul. Kolektorskiej 4

Naprawa dachu stała się konieczna do wykonania ze względu na jego nieszczelność i przecieki wody do wewnątrz budynku. Ekspertyza techniczna wykonana we wrześniu 2016 r. wykazała szereg wad, m.in. uszkodzenia konstrukcji dachu, ślady zawilgoceń drewna konstrukcyjnego, odkształcenie blachodachówki, odkształcenia i deformacje blaszanych daszków nad wylotami wentylacyjnymi, nieprawidłowe (niefunkcjonalne) obróbki blacharskie wokół kominów, nieszczelność obudowy instalacji na poziomie połączy dachu. Wobec czego konieczne było wykonanie remontu dachu. Zasadność i celowość wykonania remontu dachu nie budzi zastrzeżeń.

W dniu 16 listopada 2017 r. zawarto umowę nr PZ.022.299.2017(PA) na wykonanie naprawy dachu w budynku głównym przy ul. Kolektorskiej 4, o wartości 63 960,00 zł brutto. Termin wykonania zamówienia ustalono na dzień 8 grudnia 2017 r. Postępowanie zostało przeprowadzone zgodnie z wewnętrznymi procedurami dot. udzielania zamówień poniżej 30 000 euro.

W dniu 8 grudnia 2017 r. zawarto Aneks nr 1 do ww. umowy, który zmienił termin wykonania robót na dzień 15 grudnia 2017 r. ze względu na trudne warunki atmosferyczne (opady śniegu i deszczu) utrudniające terminowe wykonanie prac.

W związku z zamierzoną budową nowej siedziby, Instytut nie planuje generalnych prac remontowych i modernizacyjnych w nieruchomościach zlokalizowanych w Warszawie. Z wyjątkiem prac już rozpoczętych, prac będących następstwami awarii, bądź wynikających ze zużycia, dla których niepodjęcie właściwych działań stanowić może zagrożenie dla życia i mienia lub ograniczyć, czy też uniemożliwić bezpieczną i zgodną z właściwymi przepisami pracę pracowników Instytutu.

[Dowód: akta kontroli str. II/127-135]

2.2 Rozporządzanie mieniem.

Kontrolowane zagadnienia zostały **ocenione pozytywnie**.

Według stanu na dzień kontroli własnością Instytutu (ośrodki zlokalizowane w Warszawie oraz we Wrocławiu i Jasięcu) było łącznie 3661,25 m² powierzchni użytkowej zlokalizowanej w budynkach i 107,8457 ha gruntów. Ponadto 5,1286 ha gruntów Skarbu Państwa pozostaje w wieczystym użytkowaniu IOŚ-PIB.

Wszystkie nieruchomości Instytutu mają uregulowany stan prawny.

Lp.	Adres nieruchomości	Nr księgi wieczystej	Nr działki	Powierzchnia działki	Własność gruntu	Zabudowa
1.	Warszawa ul. Krucza 5/11D	WA4M/00102089/7	113/2, 132/1, 132/2	0,0644 ha	Skarb Państwa	Tak
2.	Warszawa ul. Kolektorska 4	WA1M/00102508/0	27	0,4279 ha	Skarb Państwa	Tak
3.	Wrocław ul. Kleczkowska 52f	WR1K/00093965/0	3/3	0,2215 ha	Skarb Państwa	Tak

4.	Wrocław ul. Wyspiańskiego 39E	WR1K/00277437/4	39/15	0,0748 ha	Skarb Państwa	Tak
5.	Diabla Góra, Jasieniec, gmina Kruklanki	OL1G/00018646/4	295/2	4,3400 ha	Skarb Państwa	Tak
6.	Jasieniec, Żabinka, gmina Kruklanki	OL1G/00031205/8	176/1, 177, 294/3, 295/6, 295/8, 298, 299	107,8457 ha	IOŚ-PIB	Nie

[Dowód: akta kontroli str. II/134-177, 222]

Instytut dysponował dokumentacją określającą stan prawny i techniczny tych nieruchomości. Kontrolą objęto dokumentację dotyczącą prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych oraz przeprowadzania okresowych kontroli obiektów budowlanych należących do IOŚ-PIB.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy *Prawo budowlane* dla wszystkich budynków będących we władaniu Instytutu zostały założone oraz są prowadzone na bieżąco książki obiektu budowlanego. Obiekty te poddawane były także kontrolom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy przez osoby posiadające stosowne uprawnienia.

W wyniku kontroli ustalono, że do roku 2017 wykonanie kontroli stanu technicznego budynków IOŚ-PIB zlecał firmom zewnętrznym. W 2017 roku część obiektów została skontrolowana przez pracownika Instytutu posiadającego uprawnienia budowlane nr WAM/0016/OWOK/13 do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, będącego członkiem Warmińsko-Mazurskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa. Od 2018 roku kontrolę stanu technicznego budynków wykonuje pracownik Instytutu posiadający uprawnienia budowlane nr MAZ/0178/OWOK/13 do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, co uprawnia go do m.in. sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych. Pracownik ten jest członkiem Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

Badaniem kontrolnym objęto dokumentację dotyczącą obiektu budowlanego użytkowanego przez Instytut, położonego w Warszawie przy ul. Kolektorskiej 4, w tym:

- książkę obiektu budowlanego,
- protokoły z okresowych rocznych i pięcioletniej kontroli stanu technicznego budynku,
- protokoły z okresowych kontroli instalacji elektrycznej oraz odgromowej,
- protokoły z okresowych kontroli przewodów kominowych,
- protokół z przeglądu przepompowni.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą dokonano wymaganych kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego zgodnie z ustawą *Prawo budowlane*.

[Dowód: akta kontroli str. 225-252, II/253-368]

W nieruchomości zlokalizowanej we Wrocławiu przy ulicy Wyspiańskiego w związku z brakiem sprawnej instalacji sanitarnej nie przebywają pracownicy. Na dzień kontroli nie podjęto decyzji co do jej dalszego zagospodarowania lub zbycia.

[Dowód: akta kontroli str. 224]

W okresie objętym kontrolą Instytut nie prowadził działalności gospodarczej związanej z dzierżawą i wynajmem nieruchomości oraz nie uzyskiwał z tego tytułu przychodów.

Instytut wykonuje zadania Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami, wynikające z ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. *o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji*¹³ na potrzeby którego wynajmuje 1522,41 m² powierzchni użytkowej od innego podmiotu.

[Dowód: akta kontroli str. II/178-221]

Podczas kontroli ustalono, że w badanym okresie Instytut nie dokonywał¹⁴ sprzedaży innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składników aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu na zasadach określonych na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. *w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu*¹⁵.

[Dowód: akta kontroli str. 223]

Pismem z dnia 8 grudnia 2017 r. dyrektor IOŚ-PIB zawiadomił Ministra Środowiska o dokonywanej w formie aktu notarialnego czynności prawnej w postaci sprzedaży składnika aktywów trwałych tj. prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej bez przetargu w trybie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*¹⁶.

W dniu 22.12.2017 r. na podstawie aktu notarialnego, przeniesione zostało prawo użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego działkę o numerze ewidencyjnym 39/16 na Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Wartość sprzedaży gruntu o powierzchni 0,0130 ha (130 m²) wyniosła 34 060,00 zł netto (41.893,80 zł brutto). Wartość transakcji została określona przez rzeczoznawcę majątkowego jako wartość rynkowa.

Na podstawie Decyzji nr 262/2017 Dyrektora Zarządu Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we Wrocławiu z dnia 18 lipca 2017 r. nieruchomość gruntowa położona przy ul. Wyspiańskiego 39E we Wrocławiu jako działka nr 39/3 o powierzchni 0,0878 została podzielona na dwie działki:

- działkę o numerze ewidencyjnym 39/15 – o powierzchni 0,0748 ha, zabudowana budynkiem biurowym;
- działkę o numerze ewidencyjnym 39/16 – o powierzchni 0,0130 ha, zabudowanej urządzeniem sterującym powłoką jazu Szczytniki.

Działka o numerze ewidencyjnym 39/15 pozostała w wieczystym użytkowaniu IOŚ-PIB.

[Dowód: akta kontroli str. II/369-441]

Na dzień kontroli Instytut nie planuje sprzedaży ani zakupu nieruchomości. IOŚ-PIB jako inwestor posiada decyzję Wojewody Mazowieckiego nr 67/I/2018 z dnia 8 lutego 2018 r. zatwierdzającą projekt budowlany oraz udzielającą pozwolenia na budowę budynku usługowego (usługi nauki) wraz z łącznikiem i przebudową budynku istniejącego, miejsc postojowych na poziomie terenu z niezbędnymi urządzeniami budowlanymi na działce nr ew. 27 z obrębu 7-04-14 przy ul. Kolektorskiej 4 w Warszawie. Z informacji będących w posiadaniu IOŚ-PIB do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie Wydział VII wpłynęło pięć skarg na ww. decyzję. Do dnia zakończenia kontroli ww. postępowanie nie zostało zakończone.

[Dowód: akta kontroli str. II/442-450]

¹³ Dz.U. z 2018 r. poz. 1271

¹⁴ Oświadczenie z dnia 26.09.2018 r.

¹⁵ Dz. U. Nr 97, poz. 443 ze zm.

¹⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 ze zm.

Mając na uwadze powyższe ustalenia wnoszę o podjęcie działań mających na celu zapewnienie przestrzegania przez pracowników wewnętrznych procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych.

Przedstawiając powyższe wystąpienie pokontrolne z kontroli, proszę Pana Dyrektora o złożenie pisemnej informacji w sprawie sposobu wykorzystania wyników kontroli oraz o podjętych działaniach zmierzających do realizacji zaleceń pokontrolnych **w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.**

W przypadku realizacji zaleceń pokontrolnych, której efektem będzie zmiana wewnętrznych regulacji lub innych dokumentów, proszę o przesłanie ich kopii wraz z powyższą informacją.

2018
Z. P. MINISTRA
W. ODSEKRETARZ STANU
Sławomir Mazurek

Do wiadomości:

Pan Sławomir Gurtowski – Dyrektor Departamentu Zarządzania Środowiskiem

